

Wie bewaakt de bewakers?

Al Gore wil geen gezeur meer...
Arie Kievit

Ed Nijpels wil ook geen gezeur...
ANP Kippa Freek van Asperen

Bernard Wientjes krijgt gezeur...
ANP

Opeens is het een kwestie: wat schieten we op met windenergie? Vijf antwoorden.

MARTIN SOMMER

1 Waarom is iedereen zo boos? Als het over windenergie gaat, krijgen politici en activisten, maar ook wetenschappers en soms

journalisten rode vlekken in de nek. Er is nu een energieakkoord: in 2020 moet 14 procent van de energie hernieuwbaar zijn, en daarvan een fors deel via wind op zee en op land. Zo'n akkoord van veertig organisaties is natuurlijk kwetsbaar, er moet geen kaart uitgetrokken worden. Daarom is er een officiële bewaker, Ed Nijpels, een soort chief whip. Alle neuzen moeten dezelfde kant op en dat voor tien jaar, ver over het graf van dit kabinet. Geen gezeur a.u.b.

Het probleem is dat de voorkeur voor windenergie voortkomt uit opvattingen over het klimaat. En klimaatkennis is een schoolvoorbeeld van zogeheten postnormale wetenschap: grote onzekerheden, grote emoties en grote belangen. Alles rondom klimaat is gevoelig en sinds jaar en dag worden er pogingen gedaan om het debat te bewaken of te smoren. Mij staat in elk geval geen procesbewaker bij voor het zorgakkoord of het woonakkoord. Science is settled, zei Al Gore toen hij zijn film presenteerde. Wij weten sindsdien dat science alles behalve settled is en dat geldt a fortiori voor de vraag naar nut en noodzaak van windenergie.

2 Maar die windmolens zijn toch gewoon praktisch? Wat presteren ze en wat kosten ze, dat is de kern. Een leek kan zien dat er enorme windparken nodig zijn om de elektriciteit van een conventionele centrale te produceren. De elf dwaze wetenschappers die zich tegen het energieakkoord keerden, komen voor een deel uit Delft. Zij becijferden eenvoudig het maximumrendement uit wind, die nu eenmaal een extensieve energiebron is. Om die reden kan met name wind op zee nooit uit, terwijl wind op land terecht op groot verzet stuit (waar is Natuurmonumenten als je ze echt nodig hebt?).

Daarbij komt dat zowel wind als

zon nooit de gewone centrales kan vervangen als basisvoorziening. Het waait immers lang niet altijd en het is ook wel eens nacht. De CO₂-winst blijft dus beperkt, net als de bijdrage aan hernieuwbare energie. 18 miljard subsidie voor een paar luttele procenten hernieuwbaar - dat is, zoals de collega's deze week schreven (Ten eerste, 22 januari), wat je noemt een druppel op de gloeiende klimaatplaat.

3 Het moet toch gewoon van Europa, dus waar heb je het over?

Klopt, die 14 procent hernieuwbaar in 2020 is een harde eis van Brussel. Maar sinds wanneer houdt dat het denken tegen? Asscher is in gevecht met de Europese Commissie over Poolse werknemers, Dijsselbloem zei dinsdag dat het Nederlandse openbaar vervoer niet hoeft te worden gesplitst als wij dat niet willen. Belangrijker is dat Europa zelf terugkrabbelt van te grote klimaatambities. De Commissie ziet in dat door de eisen van het energieprogramma de concurrentiepositie ten opzichte van Amerika en Azië hard achteruitloopt.

In de VS begint de schaliegasrevolutie nu echt prijsvoordelen op te leveren. In Nederland gaan we daarentegen energie de komende tien jaar eens flink duurder maken. Maar energiepolicies is aanzienlijk meer dan klimaatpolitiek en groen moralisme - Wientjes van het VNO gaat hier als eerste spijt van krijgen.

4 Wat wil jij dan? Jij bent net een PVV'er: zeuren maar geen idee.

Hier hebben we het bekende Jutland-argument, Nederland loopt hopeloos achter terwijl wij gidsland horen te zijn. Wie verder kijkt dan zijn groene neus lang is, ziet dat uitstel van drieste inzet op windenergie heel verstandig is. Dat

zegt ook het CPB, zoals bekend het wetenschappelijk instituut van de PVV. Je voor decennia vastleggen op een verouderde technologie is dom, de bewezen reserves van fossiele energie nemen niet af maar toe en de wereld verandert veel te snel om ingrijpende beslissingen te nemen die tot wel 2050 strekken.

Net als de EU komt ook Duitsland deze week op zijn schreden terug. De groene politiek van absolute voorrang voor wie zijn zonnepaneel of windmolen aansluit op het stopcontact, blijkt schreeuwend duur (16 miljard bijleggen in één jaar). En bovendien ontwrichtend voor de elektriciteitsvoorziening. Duitsers zijn voor duurzaam, tot ze de rekening zien. Daarbovenop helpt het niets, nu vanwege de Atomausstieg de centrales gewoon blijven draaien, met voorrang voor de vieze maar goedkope bruinkool. Duitsland heeft nu elf kolencentrales in aanbouw.

5 De industrie loopt het bedrijfsrisico - niets aan de hand toch?

Inderdaad, ik bezocht deze week in Rotterdam de bedrijvenbeurs Windkracht 14. Ze staan te trappelen en maken er de juiste klimaatbewuste geluiden bij. Als het allemaal zo urgent is, waarom hebben ze niet eerder geïnvesteerd en loopt Nederland nu achter in plaats van voor? Vanwege het bedrijfsrisico uiteraard. Nu is er voor wind op zee 1 miljard subsidie per jaar, oplopend tot 3 miljard in 2020. Vergis je niet in de bedrijfsbelangen - Siemens-directeur Van der Touw is een hartstochtelijk pleitbezorger van het energieakkoord, net zo hartstochtelijk als hij al jaren wind-op-zee-orders bepleit voor Siemens.

En hoe belangeloos is akkoordbewaker Ed Nijpels? Die was een paar jaar terug commissaris van een windparkbedrijf dat failliet dreigde te gaan. Hij probeerde VVD-partijgenote en gedeputeerde van Noord-Holland Elisabeth Post te

overreden om te participeren in een onderdeel van het zieldogende bedrijf. Post weigerde de vriendendienst en de provincie bleef een strop bespaard - maar in een sector waar staatsmiljarden omgaan blijft de vraag, ook wel voor journalisten: wie bewaakt onze bewakers?

Martin Sommer is politiek commentator van de Volkskrant.